

İHTİYATİ HACİZ

I-İHTİYATİ HACİZ KURUMU

1-İhtiyati Haciz Kurumunun Mahiyeti

A)İhtiyati Haciz Kavramı

- a-İhtiyati Haciz Kavramının Mevcut veya Müstakbel Bir Takibin Neticesini Teminen Borçlunun Malvarlığına Erken Geçici Elkoymaya Yönelik Takip Temin Prosedürünü İfade Etmesi
- b-İhtiyati Haczin Takip Hukukuna İlişkin Bir Geçici Hukuki Koruma Kurumu Niteliğine Sahip Olması
 - ba)İhtiyati Haciz Prosedürünün Teminat Amaçlı Bir Geçici Hukuki Koruma Tedbiri Oluşu
 - bb)Diğer Teminat Amaçlı İhtiyati Tedbirlerden Farklı Olarak Kaideten İhtilafı Şeye Değil Borçlu Malvarlığına Yönelik Oluşu

B)İhtiyati Haciz Prosedürünün Amaç ve İşlevi

- a-Derdest Takip Sırasında Başvurulduğunda Kötüniyetli Borçlunun Haciz Aşamasından Önce Takibi Sonuçsuz Bırakma Girişimlerini Bertaraf Etme
- b-Takip Öncesinde Başvurulduğunda Müeccel Alacak Vade Sürecinde veya Muaccel Alacak Takip Hazırlığında Tahsil Şartlarının Kötüleşmesini Önleme

C)İhtiyati Haczin İstisnailiği ve Taraf Menfaatlerinin Dengelenmesi (İİK,m.257,259,260/b.5,261)

- a- İhtiyati Haciz Sebeplerinin Takibi Akamete Uğratma veya Esaslı Ölçüde Zorlaştırma Potansiyeli Bulunan Subjektif-Objektif Hallerle Sınırlanmış Oluşu
- b- İhtiyati Haciz Prosedürüne Amaçdışı Başvurmayı Caydıracak Düzenlemelerin Yapılmış Oluşu
 - ba)İhtiyati Haciz Kararını Tatbik Süresi Sınırlanarak ve Takipdışı İhtiyati Hacizde İlavenen Tamamlayıcı Merasim Gerektirilerek ve Takibe İtirazın Bertarafı Başvuru Süresi Kısaltılarak Borçluyu Tacizin Engellenmişliği
 - bb)Yersiz İhtiyati Haciz Kararı Alınmasına Yolaçıldığında Borçluya Tazminat Talep Hakkı Tanınmış Olması ve Kararın Kaideten Teminat Mukabili Verilmesi

2-İhtiyati Hacze İzin Talebi ve Prosedürün Gereklere

A)İhtiyati Hacze İznin (Ön)Şartları (İİK, m.257/I)

- a-Kural Olarak Takibi Mümkün Bir Para Alacağının Mevcudiyeti (YİBK, 27.12.2017, E.2016/1, K.2017/6)
 - aa)Para Alacağının Akitdışı veya Akdi Borç İlişkisinden Doğmasının Önemli Olmaması
 - ab)Alacağın Şeklen Mevcut Görünmesinin Yeterli Oluşu
 - ac)Yabancı Para Alacağının TL Cinsinden İhtiyati Haciz Talebine Konu Edilebilmesi
 - aç)Müteselsil Kefil Haricinde (TBK,m.586/I) Kanunen Muayyen Hallerde Alacağın Muaccel Olmasının Gerekmemesi
- b-Alacağın Kaideten Rehin veya Hapis Hakkıyla ya da Sair Bir Benzer Teminatla Temin Edilmemiş Olması
 - ba)Aynı Teminatlı Bir Alacak Yeterli Teminata Sahip Olmakla Kaideten İlave Bir Koruma Sağlanmasının Gereksizliği
 - baa)Rehin Açığı Belgesi Gerekmeksizin Rehin Limitini veya Merhun Muammen Bedelini Aşan Kısmi alacak için İhtiyati Haciz Prosedürüne Başvurulabilir
 - bab)Önce Rehne Müracaat Kuralı İstisnaları Bakımından İht.Hcz.Prosedürüne Başvurulabilir (İİK, m.45/II, 45/III, 167/I, 257/IV ; TTK, m.1353; TİRK, m.14/III)

- baç)Rehne Talien Başvurulması Kabul Edilmiş Alacaklar Hakkında İcra Sözleşmesiyle İht.Hcz. Prosedürüne Başvurulabilir
baç)Rehin Hakkı İhtilafı Olan Alacaklar için İht.Hcz.Prosedürüne Başvurulabilir
bad)Teslim Şartlı Menkul ve Alacak Rehniyle Teminli Alacaklar için Borçlunun İflası veya Konkordato Mehli almış Olması Halinde ya da Rehnin Alacağı Karşılamayacağıının Hakimce Belirlenmesi Hallerinde Kefil Hakkında İht.Hcz.Prosedürüne Başvurulabilir (TBK, 586/II)
bae)Fesholunmamış Mülkiyeti Muhafazalı Satım Semen Alacağı için İhtiyati Hacze Başvurulabilir
baf)Münfesih Mülkiyeti Muhafazalı Mal Kira veya Tazminat Alacağı için İht.Hcz. İstenebilir
bb)Mevcut Bir Haciz Sahibinin İhtiyati Haciz Prosedüründe Hukuki Yararı Yokluğu

B)İhtiyati Hacze İzin Sebepleri (İİK, m.257/I-II)

- a-*Muaccel Para Alacağı Hakkında Başvurulacak Olduğunda Borcun Vadesinde Ödenmemiş Olmasının Yeterli Sebep Teşkil Etmemesi* (Borcu İhtiyaren Ödememenin Borçlunun Takibi Akim Kılma – Zorlaştırmaya Hal Mevcudiyetine Delalet Sayılması)
b-*Müaccel Para Alacağı Hakkında Başvurulacak Olduğunda Borçlunun Tahsilatı Gayrikabil Kılınabilecek Hal ve Tutum İçinde Olması Lüzumu*
ba)Gerçekkişi Borçlunun Sabit Meskeninin Olmaması veya Araştırmalara Rağmen Adresinin Öğrenilememesi veya Kendisine Ulaşılamaması
bb)Borçlunun Kaçması veya Mallarını Saklamaması ya da Kaçırma Hazırlığı İçinde Olması (Ör: Gerçekkişi Borçlunun Mutad İş veya Meskenini Terketme ve Mallarını Satışa Çıkarma veya İşyerini Devri ya da Tüzelkişi Borçlunun Merkez veya Şubelerini Nakil Zuhuru)
bc)Borçlunun Hakkında Takibat İcrasını Zorlaştırma ve Borcunu İfa Etmeme Niyetinin Varlığı
ç-*İptale Tabi Tasarruf Konusu Mamalek Bakımından Alacaklının Borçlunun Sözkonusu Tasarrufu Hakkında İptal Talebinde Bulunmuş veya Buna Hazırlık Yapmakta Oluşu* (İİK, m.281/II)

II-İHTİYATİ HACİZ PROSEDÜRÜNÜN AŞAMALARI ve SÜREÇTE BAŞVURULABİLECEK HUKUKİ ÇARELER

1-İhtiyati Hacze İzin Talebi ve Karara Bağlanması

- A)İhtiyati Hacze İzin Kararının Derdest Bir Takip veya Dava Öncesinde veya Sırasında ve Mahkemedен Talep Edilebilmesi
a-*Görevli Mahkemenin Genel Hükümlere Göre Belirlenmesi* (HMK, m. 2/2, 4/a, 390/1)
b-*Yetkili Mahkemenin Genel Hükümlere Göre Belirlenmesi* (İİK, m.258/I[50])
B)İhtiyati Hacze İzin Talebinin Muhasamatlı Bir Yargısal İncelemeyle Karara Bağlanması
a-İhtiyati Haciz Talebi Yargılamasının Çekişmeli Yargılamanın Bir Türü Olması
b-*İhtiyati Hacze İzin Kararı Prosedürünün Basit Yargılama Usulüne ve Kural Olarak Taraflarca Tasarruf ile Taraflarca Getirilme İlkelerine Tabiyeti* (HMK,316/1-c, 322/1[119,121]; İİK, m. 258/I)
ba)Talebin Kural Olarak Dava Dilekçesi İçeriğini Havi Dilekçeyle İkamemesi
bb)Dilekçede Zaruri İçerik Noksanı İkmalsizliğinin Başvurulmamış Saymaya Yolaçabilirliği
bc)Talep Dilekçesine İhtiyati Haciz Sebep ve Şartlarının Tahakkukunu Aksettiren Belgesel Delillerin Eklenmiş Olması Gereği

a-İhtiyati Hacze İzin Kararına Esas Yargısal İncelemenin Tarafları

- ca)İhtiyati Hacze İzin Talep Eden Alacaklı
- cb)Aleyhine İhtiyati Hacze İzin İstenilen Borçlu

C)İhtiyati Hacze İzin Yargılaması

a-Yargılamanın İvedi İş Niteliğini Haiz Olması (İİK, m.265/IV; HMK, m.103/1-a)

- aa)İncelemenin Dosya Üzerinden Yapılabilmesi ve Kaideten Taraf Teşkilinin Şart Olmaması (İİK, m.258/II)
- ab)Usuli Talebin Adli Tatilde ve Red Talepli Hakimce de Karara Bağlanabilmesi

b-Yargılamanın Konusunu İhtiyati Haciz İsteme Hakkının Bulunup Bulunmadığının (İhtiyati Haciz Şart ve Sebeplerinin Mevcudiyeti) Teşkil Etmesi

c-Yargılamanın Seyri

- ca)Yargılama Şartlarının İncelenmesi
 - caa)Genel Yargılama Şartları Yönünden
 - cab)Özel Yargılama Şartları Yönünden
- cb)İhtiyati Haciz Sebeplerinin İncelenmesi
 - cba)Subutun Temelde İht.Hcz.Kararı Talep Sebebine İlişkin Olması
 - cbb)İspat Ölçüsünün Yaklaşık İspat Şeklinde Tecellisinin Yeterliliği
 - cbc)İspat Külfetinin Alacaklıya Ait Olması

Ç)İhtiyati Hacze İzin Yargılamasında Verilebilecek Kararlar (İİK, m.258,260,265)

a-İhtiyati Hacze İzin Talebinin Kabulü Kararı

- aa)Kabul Kararının Muvakkat Karar Niteliğine Sahip Olması
- ab)İtirazın Kabil Olması ve İtiraz Hakkındaki Kararın İstinafa Açık Olması

b-İhtiyati Hacze İzin Talebinin Reddi Kararı

- ba)Red Kararının Nihai Karar Niteliğine Sahip Olması ve İstinafa Açık Olması
- bb)Red Kararı Türleri
 - bba)Talebin Usulden Reddi Kararı
 - bbb)Talebin Esastan Reddi Kararı

c-İhtiyati Haciz Kararının İçerik Unsurları

- ca)Leh ve Aleyhine İht.Hcz.Kararı Verilmiş Olan Taraflar ve Adresleri
- cb)İht.Haciz Talebinin Kabul Sebepleri
- cc)İht.Hacze Esas Alacak Dayanağı ve Tutarı
- cç)İhtiyaten Hacedilecek Malvarlığı (Soyut)
- cd)Alacaklının Muhtemel Zararların Tazmini için Gösterilmesi İstenen Teminat (Kaideten)

ç-İhtiyati Haciz Kararının Hukuki Sonucu

2-İhtiyati Hacze İzin Kararının İcrası ve Takipdışı Başvuru Bakımından Tamamlayıcı Merasim

A)İhtiyati Haciz Kararının Tatbiki (İhtiyati Haczin Tesisi)

a-İht.Hacze İzin Kararının 10 Günlük Sürede Karar Mahkemesinin Yargı Çevresindeki İcra Dairesinden Uygulanmasının İstenmesi (İİK, m.261-262)

- aa)İcra Dairesinden Süresinde Talepte Bulunulmadığında İzin Kararının Hükümsüz Olması ve 10 Günlük Sürenin İcra Memuru Tarafından Re'sen Dikkate Alınması
- ab)Kararın Uygulanması Talebinde Kararın İbrazi ve Şifahi Beyanın Yeterli Olması
- ac)İcra Memurunun İht.Haczi Borçlunun Kararda Gösterilen İraya Esas Alacak Tutarı ve Malvarlığı Unsurları (izin) Dahilinde Uygulanması

aç)İht. Hcz. Uygulanmasının Kural Olarak Haciz Yoluyla Takip İnfaz Safhasında Haciz Evresi Hükümlerine Göre Cereyanı(İİK,m.79-99) ve İht.Haciz tutanağı Düzenlenmesi (Gıyapta İht. Hcz. Tutanağı Tebliği)

b-İht.Hcz.Kararının Tatbikinin Sonuçları (İİK, m.257/III, 268,138/IV,263, 88/II,99)

ba)İht.Haciz ile Kati Haciz Arasında Borçlunun Mahcuzda Tasarruf Yetkisinin Kısıtlanması Bakımından Kural Olarak Bir Fark Bulunmaması

bb)Haczin Alacaklı Lehine Etkilerinin (Mahcuz Mal Satım Bedelinde İhtiyati Haciz Masraflarına İlişkin Rüçhan Hakkı Haricinde) İht.Haczin Kati Hacze Dönüşmesine Bağlı Olması

bc)Haczin İcra Dairesi Hakkındaki Sonuçları Meyanında İht.Hcz.Tatbikini Müteakip İhtiyaten Mahcuz Malların Teminat Veren Borçluya ve Taahhüt Senedi Veren 3.Kişiye Muhafaza Olunmaksızın Bırakılması

bç)Müaccel Alacağın Borçlu Bakımından (Kefiller Hariç) Muaccel Hale Gelmesi

bd)Müteakip Kesin Hacze İİK m.100 Şartlarında Geçici Olarak İştirak Edilmesi

B)Prosedüre Takipdışı Başvuruda İhtiyati Haciz Tamamlayan Merasim (İİK, m.264)

a-Bir Takip veya Dava Öncesindeki İht.Hcz.Kararı Tatbikinden Sonra 7 Günlük Sürede Takip Başlatılarak İht.Hcz.Prosedürünün Tamamlanması

aa)Alacaklının İht.Haciz Kararını Tatbiki Sonrasında Yetkili İcra Dairesi Nezdinde Süresi İçinde Kural Olarak Haciz veya İflas Yoluyla Takip Talebinde Bulunarak Takip Talebi ile Eklerini Sunması

ab)Borçlunun İht.Hacze İtirazının Alacaklının Takip Talep Süresini Durdurmaması

ac)Süresi İçinde İcra Takip Talebiyle Tamamlanmamış Tatbikli İht.Haczin Düşmesi

b-İht.Haczi Tamamlayan Merasimin Kararın Tatbikini Müteakip 7 Günlük Sürede Dava İkamesi Suretiyle de İkmal Olunabilmesi

ba)Alacaklının İht.Hcz. Tatbikinden İtibaren Süresi İçinde Borçlu Aleyhine Alacağın Tahsiline Yönelik Eda Davası Açması

bb)Alacaklının İht.Haczin Tatbik Tarihinden İtibaren Süresi içinde Borçlu Aleyhine İflas Davası Açması

bc)Taraflararasında Tahkim Sözleşmesi Mevcudiyeti Halinde Alacaklının Borçlu Aleyhine Süresi İçinde Hakeme Başvurması

C)İhtiyati Haczin Kati Hacze Dönüşmesi

a-İhtiyati Haczin Alacaklıya Takip Prosedüründe Haciz İsteme Yetkisi Kazanmasıyla Kati Hacze Dönüşmesi

b-Takipdışı Başvuruda Söz konusu Katiyetin Tamamlayıcı Merasimin Şekline ve Takip veya Davanın Türüne Göre Farklılaşması

ba)Takip Açmak Suretiyle Tamamlayıcı Merasimde Takip Türü İtibariyle Dönüşme

baa)Haciz Yoluyla Takiplerde

baaa)İflasız Haczi Yoluyla Takiplerde

i)Adi Takipte Takibin Kesinleşmesiyle (Borçlunun İtirazı Halinde Alacaklının 7 Gün İçinde İtirazın Beratarafı Müracaatı Neticesine Göre)

ii)Kambiyo Senedine Mahsus Takibin Kesinleşmesi ve Ödeme Süresinin Geçmesiyle veya Borçlunun İtirazın Kabulü Müracaatında Takibin Geçici Durdurulmasına Karar Verilmemesi Üzerine Ödeme Süresinin Hitamıyla ve Verilmesi Halinde İtirazın Kabulü Talebinin Reddiyle

baab)İlamlı Haciz Yoluyla Takiplerde İcra Emri Tebliğini Müteakip Ödeme Süresinin Geçmesiyle

- bab)Rehin Yetmezliği Nedeniyle Alınan İht.Hcz. Kararı Bakımından Muvakkat Rehin Açığı Belgesi İstihsalıyla ve Haciz Talebinde Bulunulmasıyla
- bac)İflas Yoluyla Takiplerde İflas Kararıyla Mahcuz Masaya İntikali Edeceğinden İht. Haczin Katiyetinin Lüzumsuz Hale Gelmesi
- bb)Tamamlayıcı Merasimin Dava İkamesi Suretiyle İkmali Halinde Alacak veya İflas Davası İtibariyle Dönüşüm
- bb)Alacak Davasında Lehe Hüküm İstihsalini Müteakip Bir Ay İçinde Başlatılabilecek İlamlı Takipte Alacaklıya Haciz İsteme Yetkisinin Gelmesiyle Dönüşme
- bbb)İflas Davasında Borçlu Hakkında İflasına Karar Verilmesiyle Mahcuzun Masaya Dahil Edeceğinden İht. Haczin Katiyetinin Lüzumsuz Hale Gelmesi

3-İhtiyati Haciz Kararına Karşı Başvurulabilecek Hukuki Çareler

- A)İhtiyati Hacze İzin Kararının Kaldırılması Başvurusu (İİK, m.265; HMK, m.394,396 [*a simile*])
 - a-*İht.Hcz.Kararına İtiraz Başvurusu Sebepleri*
 - aa)Mahkemenin Görev ve Yetkisi ve Diğer Genel Yargılama Şartları
 - ab)Teminatın Cins ve Tutarı
 - ac)İtirazın İht.Hcz. Şart ve Sebeplerinin Tahakkuksuzluğuna Hasren Tetkiki
 - b-*İht.Hacz Kararına İtiraz ve İncelenmesi*
 - ba)Duruşmasız İncelemeyle İttihaz Olunan Hallerde Borçluya ve Üçüncü Kişiye H.Dinlenilme Hakkı Kullanımı Zımında Kararın İcrası veya Tutanağın Tebliğinden İtibaren 7 Gün İçinde Yazılı Şekle Tabian İtiraz Olunması
 - bb)İtirazın Duruşmalı İncelemeyle Karara Bağlanması
 - bc)İtirazın Kabulü veya Reddi Kararının Nihai Karar Niteliği
 - bç)İtirazın Kabulü Kararına Karşı Alacaklının İstinaf Kanunuyoluna Başvurabilmesi
 - bd)İtirazın Reddi Kararına Karşı Borçlu ve İlgili 3.Kişinin İstinaf Kanunuyolu İmkanı
- B)İht.Hcz.Kararının Tatbiki Sonrasında Teminat Mukabili Kaldırılması Talebi (İİK, m.266)
 - a-*Takip Talebinin Kabulü Öncesine Dek Karar Mahkemesine Başvurulması*
 - b-*Takip Talebinin Kabulünden Sonra İcra Mahkemesine Başvurulması*